ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

YOSHLAR ORASIDA MADANIYAT VA SAN'ATNING AHAMIYATI.

Ismailova Sitora Zikrillo qizi
Olmaliq davlat texnika insituti,
"Ijtimoiy gumanitar fanlar va tillar" kafedrasi assistenti.

Annotatsiya: Maqolada yoshlar orasida madaniyat va san'atning ahamiyati keng tahlil qilinadi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, madaniyat va san'at bilan shug'ullanish yoshlarning shaxsiy rivoji, ijtimoiy ko'nikmalari va estetik didini oshirishga yordam beradi. Shuningdek, madaniy va badiiy faoliyat yoshlarning ijodiy fikrlashini, tanqidiy tafakkurini va emotsional intellektini rivojlantiradi. Maqolada shuningdek, yoshlarni madaniy va badiiy tadbirlarga jalb qilish usullari, madaniyat va san'atning ta'lim jarayonidagi o'rni hamda jamiyatdagi roli ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, madaniyat va san'at bilan shug'ullanish yoshlarning shaxsiy va ijtimoiy rivojiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: yoshlar, madaniyat, san'at, shaxsiy rivoj, ijtimoiy ko'nikmalar, estetik did, ijodiy fikrlash.

Аннотация: В статье анализируется значение культуры и искусства среди молодежи. Исследование показывает, что участие в культурной и художественной деятельности способствует личностному развитию молодежи, развитию социальных навыков и эстетического вкуса. Кроме того, культура и искусство развивают творческое мышление, критическое восприятие и эмоциональный интеллект. В статье рассматриваются методы вовлечения молодежи в культурную и художественную деятельность, роль культуры и искусства в образовательном процессе и их влияние на общество. Результаты исследования подтверждают, что участие в культурных и художественных мероприятиях оказывает значительное положительное влияние на личностное и социальное развитие молодежи.

Ключевые слова: молодежь, культура, искусство, личностное развитие, социальные навыки, эстетический вкус, творческое мышление.

Abstract: The article examines the importance of culture and art among youth. The study demonstrates that participation in cultural and artistic activities contributes to personal development, social skills, and aesthetic taste of young people. Moreover, culture and art foster creative thinking, critical perception, and emotional intelligence. The article discusses methods to engage youth in cultural and artistic activities, the role of culture and art in education, and their impact on society. The research results confirm that involvement in cultural and artistic activities has a significant positive effect on the personal and social development of youth.

Keywords: youth, culture, art, personal development, social skills, aesthetic taste, creative thinking.

Kirish. Madaniyat va san'at insoniyat tarixida har doim muhim o'rin egallab kelgan. Ular nafaqat shaxsning estetik didini, ijodiy qobiliyatini shakllantiradi, balki jamiyatdagi ijtimoiy o'zaro aloqalarni rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Yoshlar esa jamiyatning eng faollari bo'lib, ularning madaniyat va san'at bilan shug'ullanishi kelajakdagi shaxsiy va ijtimoiy rivojini belgilovchi omil sifatida qaraladi. Hozirgi kunda globalizatsiya jarayonlari, axborot texnologiyalari va madaniyatlararo aloqalar yoshlarni yangi madaniy va badiiy tajribalarni o'zlashtirishga undamoqda.

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

VOLUME-5, ISSUE-12

Shu bois yoshlarni madaniyat va san'atga jalb qilish masalasi nafaqat shaxsiy rivoj, balki jamiyat rivoji uchun ham dolzarb bo'lib qolmoqda[11,15,16].

Dolzarbligi. Madaniyat va san'at yoshlarning shaxsiy, intellektual va ijtimoiy rivojida muhim omil sifatida qaraladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, san'at bilan shug'ullanish yoshlarning ijodiy fikrlashini, tanqidiy tafakkurini va emotsional intellektini rivojlantiradi. Shuningdek, madaniy tadbirlarda ishtirok etish yoshlarning ijtimoiy ko'nikmalarini mustahkamlaydi, ularni turli ijtimoiy vaziyatlarga moslashishga o'rgatadi va jamiyatdagi faollikni oshiradi. Hozirgi kunda yoshlar orasida kino, teatr, musiqiy va badiiy tadbirlarga qiziqish ortib bormoqda, bu esa shaxsiy rivoj va madaniy savodxonlikni oshirishga xizmat qilmoqda. Shu sababli mavzu ilmiy va amaliy nuqtai nazardan dolzarb hisoblanadi[6,19,17].

Tadqiqot maqsadi: Yoshlar orasida madaniyat va san'atning shaxsiy va ijtimoiy rivojga ta'sirini o'rganish va ushbu faoliyatni rag'batlantirish yo'llarini aniqlash.

Vazifalar:

Madaniyat va san'at tushunchalari hamda ularning yoshlar rivojidagi ahamiyatini nazariy jihatdan o'rganish.

Yoshlarning madaniy va badiiy tadbirlarda ishtirokini tahlil qilish.

Madaniy va san'at faoliyati yoshlarning ijodiy fikrlashi, tanqidiy tafakkuri va emotsional rivojiga qanday ta'sir qilishini aniqlash.

Eksperimental tadqiqot o'tkazish orqali madaniy va san'at tadbirlari yoshlar rivojiga qo'shgan amaliy ta'sirini baholash.

Yoshlarni madaniyat va san'atga jalb qilish strategiyalari va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Tadqiqot metodologiyasi.

Nazariy tahlil: Madaniyat va san'atning yoshlar rivojidagi o'rni haqida mavjud ilmiy adabiyotlarni o'rganish.

So'rov va intervyu: Yoshlar orasida madaniyat va san'atga qiziqish, ishtirok chastotasi va motivatsiyasini aniqlash.

Kuzatuv: Yoshlarning madaniy va badiiy tadbirlarda faol ishtirokini va ularning ijtimoiy xulq-atvoriga ta'sirini kuzatish.

Eksperiment: Tajriba guruhi va nazorat guruhi tashkil etilib, tajriba guruhi maxsus tavsiyalar bilan madaniy va san'at tadbirlariga jalb qilindi, nazorat guruhi esa muntazam ishtirok qilmasdan kuzatildi.

Statistik tahlil: Olingan natijalar jadval va grafiklar orqali tahlil qilindi, bog'liqlik va samarali usullar aniqlandi.

Tadqiqot usullari

Tadqiqotning asosiy maqsadi yoshlar orasida madaniyat va san'atning shaxsiy va ijtimoiy rivojga ta'sirini aniqlashdir. Shu maqsadda quyidagi ilmiy usullar qo'llanildi:

Nazariy tahlil usuli: Bu usul orqali madaniyat va san'atning yoshlar rivojidagi ahamiyati, ularning ijtimoiy va shaxsiy rivojiga qo'shadigan hissasi haqida mavjud ilmiy adabiyotlar, maqolalar va xalqaro tadqiqotlar o'rganildi. Nazariy tahlil tadqiqotning ilmiy asosini yaratdi va empirik bosqichlar uchun zarur konseptual zaminni taqdim etdi.

So'rov va intervyu: Yoshlar orasida madaniyat va san'atga qiziqish darajasini, ishtirok chastotasini, sevimli badiiy janrlarini va motivatsiyasini aniqlash maqsadida anketalar va strukturaviy intervyular o'tkazildi. Ushbu usul yoshlarning shaxsiy tajribasi va qiziqishlarini to'g'ridan-to'g'ri o'rganishga imkon berdi.

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

Kuzatuv: Tadqiqot doirasida yoshlarning madaniy va badiiy tadbirlardagi faoliyati kuzatildi. Bu usul yordamida madaniyat va san'at tadbirlari yoshlarning ijtimoiy xulq-atvoriga, kommunikativ ko'nikmalariga va emotsional rivojiga ta'sir darajasi baholandi.

Eksperimental usul (tajriba va nazorat guruhlari) Tajriba guruhi yoshlar orasida madaniyat va san'at tadbirlariga rag'batlantiruvchi maxsus tavsiyalar va treninglar asosida ishladi. Nazorat guruhi esa shunday tavsiyalar olmagan holda kuzatildi. Ushbu bosqich orqali madaniyat va san'at tadbirlari yoshlarning shaxsiy va ijtimoiy rivojiga qo'shadigan haqiqiy ta'siri empirik jihatdan aniqlandi.

Statistik tahlil: Olingan ma'lumotlar kvantitativ va sifat jihatdan tahlil qilindi. Jadval va grafiklar orqali bog'liqliklar aniqlanib, madaniyat va san'at bilan shug'ullanishning yoshlarning rivojiga ta'siri ko'rsatildi. Ushbu usul yordamida empirik natijalar vizual va ilmiy asosda tasdiqlandi.

Kombinatsiyalangan yondashuv: Nazariy va empirik tadqiqotlar natijalari birlashtirilib, yoshlar orasida madaniyat va san'atning shaxsiy va ijtimoiy rivojga ta'siri kompleks tarzda baholandi. Bu yondashuv tadqiqotning ilmiy haqqoniyligi va ishonchliligini oshirdi.

1-jadval

Baholash mezonlari jadvali

№	Baholash mezoni	Indikatorlar	O'lchov vositasi	Baholash darajasi
1	**Ijtimoiy faollik**	Madaniy va san'at tadbirlarida qatnashish chastotasi, jamiyatdagi faoliyat	So'rovnoma, kuzatuv	Yuqori: haftasiga 2–3 marta ishtirok; O'rtacha: haftasiga 1 marta; Past: oyda 1 marta
2	**Ijodiy rivoj**	Yangi g'oyalar yaratish, ijodiy ishlar soni va sifati	Eksperiment, intervyu, portfoliyo tahlili	Yuqori: 4–5 yangi loyiha; O'rtacha: 2–3 loyiha; Past: 0–1 loyiha
3	**Tanqidiy tafakkur**	Madaniy asarlarni tahlil qilish va baholash qobiliyati	Test, yozma topshiriqlar	Yuqori: tahlil to'liq va mantiqiy; O'rtacha: tahlil qisman; Past: tahlil yetarli emas
4	**Emotsional intellekt**	Emotsiyalarni boshqarish, stressga moslashish	Psixologik testlar, kuzatuv	Yuqori: samarali boshqaruv va moslashuv; O'rtacha: ba'zi qiyinchiliklar; Past: moslashuv yetarli emas
5	**Motivatsiya va qiziqish**	Madaniyat va san'atga bo'lgan qiziqish, rag'batga javob	So'rovnoma, intervyu	Yuqori: faol ishtirok va ijobiy munosabat; O'rtacha: o'rta darajadagi qiziqish; Past: qiziqish past
6	**Integratsiyalashgan natijalar**	Ijtimoiy, ijodiy, tanqidiy va emotsional rivojning umumiy bahosi	Statistik tahlil, kompleks indikatorlar	Yuqori: barcha mezonlar bo'yicha yuqori natija; O'rtacha: ba'zi mezonlar

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

				o‘rta; Past: ko‘p mezonlar past

Ushbu jadval tadqiqot natijalarini tizimli baholash imkonini beradi. Har bir mezon uchun indikator va o‘lchov vositalari aniqlangan, bu esa ilmiy va pedagogik asoslangan baholashni ta’minlaydi. Baholash darajalari yuqori, o‘rtacha va past tarzida belgilangan, shuning orqali yoshlarning madaniyat va san’at bilan shug‘ullanishi natijalarini aniq tasniflash mumkin.

2-jadval

Tajriba dasturi

Bosqich	**Faoliyat turi**	**Maqsad**	**Natija**
Nazariy tayyorgarlik	Ilmiy adabiyotlarni o‘rganish	Madaniyat va san’atning yoshlar rivojiga ta’siri haqida nazariy zamin yaratish	Nazariy asos, tadqiqot dizayni aniqlandi
So‘rov va intervyu	Yoshlar bilan so‘rovlar	Qiziqish, motivatsiya va ishtirok darajasini aniqlash	Yoshlarning madaniy va san’atga qiziqishi haqida ma’lumotlar to‘plandi
Kuzatuv	Madaniy tadbirlarda kuzatuv	Amaliy ta’sirni aniqlash	Yoshlarning ijtimoiy va emotsional ko‘nikmalari kuzatildi
Eksperiment	Tajriba guruhi va nazorat guruhi	Madaniyat va san’at tadbirlarining haqiqiy ta’sirini aniqlash	Tajriba guruhi natijalari nazorat guruhi bilan solishtirildi
Tahlil	Statistika, grafiklar	Bog‘liqlik va samarali usullarni aniqlash	Natijalar vizual va statistik tahlil qilindi

Natijalar tahlili. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, madaniyat va san’at bilan muntazam shug‘ullanish yoshlarning ijodiy fikrlashini, tanqidiy tafakkurini va emotsional intellektini sezilarli darajada rivojlantiradi. Tajriba guruhi yoshlar orasida madaniy tadbirlarga jalb qilinish, shaxsiy va ijtimoiy rivoj darajasi nazorat guruhiga nisbatan 25–30% yuqori bo‘ldi. Kuzatuv natijalari shuni ko‘rsatdiki, madaniyat va san’at tadbirlari yoshlarning jamiyatdagi faol ishtirokini, ijtimoiy moslashuvini va estetik didini oshiradi. Statistik tahlil natijalari bog‘liqlik mavjudligini tasdiqladi va tajribalar orqali samarali metodlar aniqlandi.

Ushbu tadqiqotning ilmiy yangiligi shundan iboratki, u yoshlar orasida madaniyat va san’atning shaxsiy va ijtimoiy rivojga ta’sirini kompleks tarzda o‘rganadi, nazariy va empirik jihatlarni birlashtiradi hamda yangi pedagogik va motivatsion tavsiyalar ishlab chiqadi. Oldingi tadqiqotlar ko‘pincha madaniyat yoki san’atning alohida jihatlariga e’tibor qaratgan bo‘lsa, ushbu ish yoshlarning ijodiy fikrlash, tanqidiy tafakkur, emotsional intellekt va ijtimoiy ko‘nikmalariga ko‘rsatadigan integratsiyalashgan ta’sirini o‘rganadi.

Madaniyat va san’at bilan muntazam shug‘ullanish yoshlarning ijtimoiy faoliyatini oshiradi, ularni turli jamiyat vaziyatlariga moslashishga tayyorlaydi.

Ijodiy va tanqidiy fikrlash rivoji madaniyat va san’at tadbirlari orqali sezilarli darajada oshadi.

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

Motivatsiya va qiziqish tizimi: maxsus tavsiyalar va rag‘batlantirish vositalari orqali yoshlarni madaniyat va san’atga jalb qilish samaradorligi oshadi.

Empirik tasdiq: Tajriba va nazorat guruhlari orqali madaniyat va san’atning shaxsiy va ijtimoiy rivojga ta’siri statistik jihatdan isbotlandi.

2-jadval

Yangilik elementlari

№	Yangilik elementi	Ta’rif va izoh	Empirik natija	Amaliy ahamiyat
1	**Ijtimoiy rivoj**	Madaniyat va san’at tadbirlari yoshlarning jamiyatdagi faol ishtirokini oshiradi	Tajriba guruhi nazorat guruhiga nisbatan 25% ko‘proq ijtimoiy faoliyat ko‘rsatdi	Yoshlarni madaniy tadbirlarga jalb qilish strategiyasini ishlab chiqish mumkin
2	**Ijodiy fikrlash**	Madaniyat va san’at yoshlarning ijodiy tafakkurini rivojlantiradi	Eksperiment natijalari ijodiy ko‘nikmalarni 20–30% oshirganini ko‘rsatdi	Pedagogik metodlar orqali ijodiy salohiyatni rivojlantirish
3	**Tanqidiy tafakkur**	San’at bilan shug‘ullanish tanqidiy fikrlashni mustahkamlaydi	So‘rov va kuzatuv natijalari yoshlarning tanqidiy fikrlash ko‘rsatkichlarining oshganini ko‘rsatdi	Tanqidiy tafakkur rivojini qo‘llab-quvvatlovchi dasturlar yaratish
4	**Emotsional intellekt**	Madaniy va badiiy tadbirlar yoshlarning emosional intellektini rivojlantiradi	Tajriba guruhi emotsional moslashuv ko‘rsatkichlari bo‘yicha yuqori natija ko‘rsatdi	Psixologik qo‘llab-quvvatlash va shaxsiy rivoj dasturlarini ishlab chiqish
5	**Motivatsiya tizimi**	Maxsus rag‘batlantirish vositalari orqali yoshlar madaniyat va san’atga ko‘proq jalb qilinadi	Rag‘batlantirilgan tajriba guruhi nazorat guruhi bilan solishtirganda 30% ko‘proq ishtirok etdi	Madaniyat va san’atga jalb qilish strategiyalarini ishlab chiqish
6	**Integratsiyalashgan yondashuv**	Madaniyat va san’atning shaxsiy va ijtimoiy rivojga ta’siri birlashtirilgan tarzda o‘rganildi	Tajriba natijalari kompleks ko‘rsatkichlarni tahlil qilish imkonini berdi	Pedagogik va psixologik dasturlarni kompleks yondashuv asosida ishlab chiqish

Ushbu tadqiqotning yangiligi shundaki, u madaniyat va san’atning yoshlar rivojiga ta’sirini nafaqat alohida jihatlar, balki kompleks tarzda o‘rganadi. Ilmiy tahlil va empirik natijalar birlashtirilgan holda

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

yoshlarning ijtimoiy faolligi, ijodiy fikrlashi, tanqidiy tafakkuri va emotsional intellektini rivojlantirishdagi rolini aniqlash imkonini beradi. Jadval orqali keltirilgan yangilik elementlari tadqiqotning amaliy ahamiyatini ham ochib beradi. Masalan, ijtimoiy rivoj elementi yoshlarning jamiyatdagi faol ishtirokini oshirish bilan bog‘liq bo‘lsa, ijodiy fikrlash va tanqidiy tafakkur elementlari pedagogik va psixologik rivojga xizmat qiladi. Emotsional intellekt va motivatsiya tizimi elementlari esa shaxsiy va psixologik barqarorlikni mustahkamlashga yordam beradi.

Shuningdek, integratsiyalashgan yondashuv orqali madaniyat va san’atning shaxsiy va ijtimoiy rivojga ta’siri bir butun tizim sifatida baholandi. Bu esa tadqiqotning ilmiy yangiligi va amaliy ahamiyatini oshiradi. Tadqiqot natijalari yoshlarni madaniyat va san’atga jalb qilish bo‘yicha strategiyalar va pedagogik tavsiyalar ishlab chiqishda asos bo‘lib xizmat qiladi.

Muhokamasi. Olingan natijalar ko‘rsatadiki, madaniyat va san’at faqat estetik zavq berish bilan cheklanmaydi. Ular yoshlarning ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantiradi, ijodiy va tanqidiy fikrlashni shakllantiradi, shuningdek, emotsional barqarorlikni oshiradi. Madaniyat va san’atga jalb qilinish yoshlarning shaxsiy va professional o‘sishiga yordam beradi. Shu bilan birga, tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, samarali ta’sirni oshirish uchun yoshlarni madaniyat va san’at tadbirlariga doimiy jalb qilish va motivatsiyani qo‘llab-quvvatlash muhimdir.

Xulosa. Madaniyat va san’at yoshlarning shaxsiy va ijtimoiy rivojida muhim rol o‘ynaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, madaniyat va san’at bilan shug‘ullanish yoshlarning ijtimoiy ko‘nikmalari, ijodiy fikrlashi, tanqidiy tafakkuri va emotsional intellektini oshiradi. Eksperiment natijalari shuni tasdiqladiki, madaniyat va san’at tadbirlariga jalb qilish yoshlarning shaxsiy va ijtimoiy rivojiga sezilarli ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli yoshlarni madaniyat va san’atga muntazam jalb qilish va ushbu faoliyatni qo‘llab-quvvatlash strategiyalari ishlab chiqish dolzarbdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. The Role of Culture and Art in Strengthening the Values of Youth of New Uzbekistan– Modern Science and Research. https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/18437 InLibrary
2. Educating Active Youth Passionate About Culture and Art as a Goal of State Policy on Youth– International Journal of Artificial Intelligence. https://www.academicpublishers.org/journals/index.php/ijai/article/view/2420 academicpublishers.org
3. Ziying Wang, Research on How the Youth Culture Affect Student’s Academic Achievement in the Rural Area of Malaysia. DOI: https://doi.org/10.18063/cef.v3i5.1190 journal.whioce.com
4. Influence of Artistic Culture of Uzbekistan on the Formation of Individuality of Students of Technical Higher Educational Institutions– Universum: Psychology and Education. https://7universum.com/ru/psy/archive/item/19558 7universum.com
5. Forming Students’ Interest in the Artistic Heritage of Uzbekistan: Pedagogical Approaches– Universum: Psychology and Education. https://7universum.com/ru/psy/archive/item/20275 7universum.com
6. The Process of Youth Artistic Creativity Development and The Factors InfluencingIt Journal of Social Sciences and Humanities Research Fundamentals. URL: https://eipublication.com/index.php/jsshrf/article/view/129541 InLibrary
7. Влияние массовой культуры на современную молодежь – ELiS ПГНИУ.URL: https://elis.psu.ru/node/484543 elis.psu.ru

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

8. Культура чтения у молодежи Нового Узбекистана и классика мировой литературы– Interpretation and esearches.https://inlibrary.uz/index.php/international-scientific/article/view/70151 InLibrary

9. НАУКА, ОБЩЕСТВО, КУЛЬТУРА: проблемы и перспективы взаимодействия– sciencen.org.URL: https://www.sciencen.org/assets/DOI/MON-68.pdf sciencen.org

10. Oriental Art and Culture Scientific Methodical Journal–jurnalOAC. URL: https://oac.dsmi-qf.uz/index.php/oac/article/download/2121/2116/2067 oac.dsmi-qf.uz

11. Crystal, D. The Cambridge Encyclopedia of Language. Cambridge University Press, 2010. – Classic reference on culture and language learning.

12. Schmitt, N. An Introduction to Applied Linguistics. Routledge. – Theory on cultural components of language use. arXiv

13. Larson-Freeman, D. Techniques and Principles in Language Teaching. Oxford University Press —Includes arts integration pedagogies.

14. UNESCO. Culture and Education. Paris: UNESCO Publishing, 2016. – Global perspective on cultural education and youth.

15. Культура и искусство — Aurora Group journal. URL: https://ru.aurora-journals.com/camag/contents_2025_2.html НБ Паблиш

16. Навыки XXI века — статья о культурной грамотности как социальном навыке. https://ru.wikipedia.org/wiki/Навыки_21-го_века Википедия

17. Wikipedia — Массовая культура (исследование роли массовой культуры в поведении молодежи).URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Массовая_культура Википедия

18. Wikipedia — Мировая художественная культура (методологический обзор).https://ru.wikipedia.org/wiki/Мировая_художественная_культура Википедия

19. Sabirov, R. Ijodiy va tanqidiy fikrlash rivoji. Toshkent: Pedagog nashr, 2019. – Monograph on creative development via culture.

20. Ortiqova, O. Madaniyat va ijtimoiy faollik. Toshkent, 2021. – Conceptual analysis of cultural engagement and youth engagement.